

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів/ В.І. Білоус. К., 2001. 299 с.
2. Брукс Дж. Дизайн сада / Брукс Дж. М.: БММ, 2003. 46 с.

Антон ДОВБНЯ, студент 1 курсу спеціальності
206 «Садово-паркове господарство»
Науковий керівник: **ПОТАПСЬКИЙ Юрій Васильович**, канд.
с.г наук, доцент кафедри садово-паркового господарства,
геодезії і землеустрою
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
м. Кам'янець-Подільський

ОСОБЛИВОСТІ ВВЕДЕННЯ В КУЛЬТУРУ ДЕКОРАТИВНО КВІТУЧИХ ДВОРІЧНИКІВ

З наукової точки зору, дворічні рослини це ті, життєвий цикл яких складає два вегетаційних періоди. Вони є проміжною ланкою між багаторічними трав'янистими рослинами і однорічними. З еволюційної точки зору дворічний цикл розвитку більш прогресивний, ніж багаторічний, тому що дозволяє рослинам частіше оновлюватися.

На тлі такого різноманіття, дворічники, що прикрашають клумби, виглядають досить скромно. До найбільш відомих видів декоративно квітучих дворічників відносяться:

- наперстянка;
- фіалка Вітрока (братки);
- маргаритки;
- алцея (алтей);
- нічна фіалка (Вечірниця Матрони);
- лакфіоль;
- незабудки (деякі види);
- дзвіночок середній.

Ці представники флористичного царства в перший рік життя, проростаючи з насіння, нарощують біомасу, а перезимували, на наступний рік радують рясним цвітінням. Одна з переваг дворічників - раннє цвітіння, адже вони ще з осені накопичили живильні речовини. Крім цього, багато дворічників (фіалка, незабудки, дзвіночок середній) розмножуються самосівом, і це створює відчуття, що рослини багаторічні. У порівнянні з багаторічними трав'янистими декоративно квітучими рослинами час цвітіння дворічників довше, інтенсивність цвітіння - сильніше, кількість віночків - більше.

У регіонах з холодним кліматом до дворічників відносять деякі багаторічні рослини, наприклад, культивовані гвоздики - турецьку, гренадин. Це пов'язано з тим, що південні представники флори погано переносять зимівлю. Після другого року життя, вони, продовжують рости, але втрачають свою декоративність. В даному випадку дається взнаки брак часу для нарощування необхідної біомаси в короткий літній період [1, с. 308].

Посів насіння дворічників проводять на початку літа. Але в регіонах з більш теплим кліматом можливо це робити в кінці травня. Занадто ранній посів небажаний, як і запізнілий. У першому випадку рослини можуть зацвісти в той же рік. У другому - мало зміцнюються для зимівлі [2, с. 266].

Насіння можна сіяти в контейнери або ящики, в теплиці або у відкритий ґрунт. Основна умова: субстрат для насіння повинен бути багатий органічними речовинами і при цьому зберігати повітропроникність. Можна використовувати суміш торфу і компосту з додаванням річкового піску. Співвідношення приблизно 4:1:1. При використанні городньої землі для наповнення контейнерів, субстрат бажано прожарити в духовці, щоб знищити шкідників, що гризуть коріння. Підрослу розсаду пікірують по горщикам або розсаджують на грядки для дорощування.

У відкритий ґрунт на постійне місце дворічники висаджують, починаючи з серпня. На новому місці рослини повинні добре вкорінитися і зміцніти до морозів. Період висадки може коливатися в залежності від кліматичних і погодних умов. Не обов'язково відразу переміщати рослини на те місце, де

планується їх цвітіння. На клумбу дворічники можна висадити і навесні. Якщо восени у рослин утворюються поодинокі бутони, їх необхідно видалити, щоб затримати цвітіння до наступного року [3, с. 204].

Більшість дворічних рослин потребують того, щоб їх накривали на зиму. Для цього підійде спеціальна агротканина, а якщо її немає під рукою, то можна вкрити саджанці соломою, листям, сухою травою, тирсою або хвоєю. Хвоя і тирса хвойних порід дерев мають особливість міняти кислотність ґрунту, це треба враховувати при використанні.

Висаджені в субстрат восени, дворічники можуть не пережити зимівлю або загинути з настанням весни. Причини ідентичні причинам загибелі саджанців багаторічних рослин:

- Вимерзання, обумовлене відсутністю снігу, або недостатнім сніговим покривом;
- Вимерзання, обумовлене поганим накриванням;
- Гниття коріння, або інша грибкова інфекція, що вражає кореневу систему.
- Надмірне розвиток рослини восени, часто спостерігається при надлишку добрив;
- Весняні заморозки (після танення снігу).

Дворічники можна використовувати у всіх ландшафтних композиціях, що складаються з трав'янистих і дерев'янистих рослин, але найчастіше - як ранньовесняні квіти:

1. квіткові дуети з весняними цибулинними рослинами: незабудки і тюльпани, незабудки і нарциси;
2. весняні та літні моно посадки - клумби з маргариток, братків, дзвіночка середнього, нічної фіалки;
3. вуличні вази, контейнери, підвіконня - маргаритки, братки, незабудки, лакфіоль, гвоздика;
4. композиції в стилі кантрі - наперстянка, дзвіночок середній, нічна фіалка маргаритки - багаторічні рослини.

Список використаних джерел

1. Єжов В. М. Рослинництво декоративних культур. К. : ПП «Комерційне підприємство «Укрсіч», 2017. с. 304-311.
2. Маурер В. М. Декоративне розсадництво. Вінниця: Нова книга, 2007.с. 264-270.
3. Прокопчук В.М. Квітникарство. Вінниця : РВВ ВНАУ, 2016. с. 201-208.

Дмитро ДУМНИЙ, студент 1 курсу ОС «Магістр» спеціальності 206 «Садово-паркове господарство»
Науковий керівник: **БЕЗВІКОННИЙ Петро Васильович**,
канд. с.г. наук, доцент кафедри садово-паркового господарства, геодезії і землеустрою
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»,
м. Кам'янець-Подільський

ВИКОРИСТАННЯ РОДУ SYRINGA L. У САДОВОПАРКОВОМУ ГОСПОДАРСТВІ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Одним із способів підвищення якості декоративних насаджень є раціональне збагачення їх складу новими видами і формами дерев і кущів. Особливо цінними являються красиво квітучі рослини, до числа яких відносяться види роду *Syringa L.* Володіючи високими декоративними якостями, високою стійкістю до несприятливих чинників навколишнього середовища, вони заслуговують широкого впровадження в озеленення населених пунктів України [1, с. 393].

Сортам *Syringa vulgaris L.* та *S. oblate Lindl.* притаманна загальновідома висока декоративність. Проте через трудоємкий догляд за ними (вчасне щорічне тотальне видалення суцвіть, формування крони, систематичний догляд за ґрунтом: удобрення, рихлення, регулювання кислотності й вологості, боротьба з грибковими захворюваннями) в озелененні їх використовують обмежено. Найчастіше залучають рослини *S. vulgaris*, а не його сорти, оскільки вони менш вибагливі до умов довкілля. Та настав час для активного використання в озелененні й інших видів роду *Syringa L.*, які, дещо